

Tanárképzős hallgatók tanítással, pedagógusi pályával kapcsolatos nézetei

Szentes Erzsébet*, eszentes@ms.sapientia.ro
 Horváth Zsófia-Irén*, horvathzsofia@ms.sapientia.ro
 Harangus Katalin*, katalin@ms.sapientia.ro

*Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar

Bevezetés

A Sapientia EMTE Tanárképző Intézete azoknak a hallgatóknak a pszichopedagógiai képzését vállalja fel, akik az egyetemi szakjuknak megfelelő szakképzettség megszerzése mellett (Romániában a tanárképzés az egyetemi alapképzéssel párhuzamosan bontakozik ki) el szeretnék sajátítani a tanári pálya gyakorlásához szükséges szaktudást és didaktikai kompetenciákat is. A tanárképzésben fontos a kompetencialapú képzés meghonosítása, a tanárjelöltek szakmai boldogulásának elősegítése (Szentes – Harangus – Horváth 2020). Intézetünk egyik alapvető feladatának tekinti, hogy hatékonyan szolgálja a hallgatók szakmai fejlődését, szem előtt tartva azt a tényt, hogy az oktatás színvonala nagy mértékben a pedagógustól is függ.

A kutatás bemutatása

Tanárképző Intézetünk több műveltségterületen biztosít képzést, ami különböző szakirányokon tanuló hallgatók tanári pályára való felkészülését teszi lehetővé. A képzésünk célja a felelősségteljes tanári attitűd és szemlélet formálása, valamint a tanári hivatás sikeres gyakorlásához szükséges specifikus szakkompetenciák fejlesztése.

Kutatásunk célja: a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi és Kolozsvári Karán tanuló tanárképzős hallgatók tanítással, pedagógusi pályával kapcsolatos tapasztalatainak és nézeteinek vizsgálása.

Módszer: kérdőív (háttér-információk, jó tanárok ismérvei, a pedagógusi pálya jellemzői, önismeret, pedagógus hivatás gyakorlása, tanulók tanulási motivációja)

Vizsgálati minta: első éves tanárképzős hallgatók (N=147) három szakirányról (humán, műszaki és agrár), akik a 2020/21-es tanévben kezdték el felsőfokú tanulmányaikat, a tanárképzésben online oktatásban vettek részt.

Eredmények

A pedagóguspályával kapcsolatos jellemzők közül legmagasabb értékelést a kiemelkedő kommunikációs képesség, a társadalmi szerep, valamint a magas szintű szakmai tudás kapott.

A hallgatók szerint a pedagógusi pálya sok munkát igényel, kevés a szabadidő, érzelmi megterhelő, ugyanakkor jól összeegyeztethető a családi élettel.

A hallgatók közepesen értékelték azt, hogy jól megfizetett a tanári munka, ezért azt feltételezzük, hogy a bérezés nem kap meghatározó szerepet a pályaválasztásban.

A társadalmi megbecsültség, a tanári munka tisztelete, a kiszámítható karrier megítélése változatos értékelést kapott (nagy a szórás), ezért úgy gondoljuk, hogy erre vonatkozó meglátásaik még formálódnak.

1. Táblázat: A pedagóguspálya jellemzői

Kijelentések	Min.	Max.	Átlag	Szórás
A pedagógusi munka kiemelkedő kommunikációs képességet igényel	2	5	4.71	.549
A pedagógusok a társadalom javát szolgálják	3	5	4.58	.607
A pedagógusi munka magas szintű szakmai tudást igényel	3	5	4.55	.576
A pedagógusok sokat dolgoznak	2	5	4.23	.683
A tanári munka érzelmi megterhelő	2	5	3.99	.781
A vakációk jól összeegyeztethetők a családi élettel	1	5	3.99	.929
A pedagógiai végzettség mindenhol elfogadott	1	5	3.65	.992
A tanári munka társadalmilag megbecsült	1	5	3.58	.891
A pedagógusok munkáját tisztelik	1	5	3.52	.771
A pedagógusi munka biztos állást jelent	1	5	3.51	.894
A pedagóguspálya kiszámítható karriert biztosít	1	5	3.25	.748
A tanári munkát jól megfizetik	1	5	3.02	.848
A tanároknak sok szabadidejük van	1	5	2.57	.907

Az első éves tanárképzős hallgatók azokat tartják a legjobb pedagógusoknak, akik jól és élvezetesen tanítanak, az értékelésnél igazságosak, magas a szakmai tudásuk, és segítőkészek a tanulmányi problémák esetén.

2. Táblázat: Tanári tulajdonságok fontossága

A jó pedagógus ismérvei	Min.	Max.	Átlag	Szórás
Jól tanít, élvezetes tanórákat tart, érdekesen magyaráz.	3	5	4.88	.368
Az értékelésnél igazságos.	3	5	4.80	.463
Magas szinten ismeri a saját tantárgyát.	3	5	4.67	.528
Bármikor fordulhatnak hozzá a tanulók tanulmányi problémáival.	3	5	4.56	.632
Tud fegyelmet tartani.	3	5	4.52	.612
Olyan ember, akire fel lehet nézni.	2	5	4.32	.819
Nemcsak osztályoz, hanem szóban is értékeli a tanulók teljesítményét.	2	5	4.22	.798
Kedveli a tanulókat.	1	5	4.12	.859
Bármikor fordulhatnak hozzá személyes problémáival a tanulók.	1	5	3.88	1.089

A személyes problémák meghallgatását szintén magas értékkel illették, csupán a

Összegzés

A hallgatók a szakmai tényezőket tartják a legfontosabbnak a tanári pálya megítélésénél és a jó pedagógus ismérveinél.

A tanulási motivációnál az olyan egyéni tényezők a legfontosabbak, mint a célok és a kíváncsiság. Ezt követik a megfelelő tanítási módszerek és a tanár-diák kapcsolat.

A lányok a tanári pályára való készülés kezdetén magasabb arányban tartják fontosnak a tanári hivatás gyakorlását, mint a fiúk.

A humán szakos hallgatók a tanári pályára való készülés kezdetén magasabb arányban tartják fontosnak a tanári hivatás gyakorlását, mint az agrár és műszaki képzések hallgatói.

Szakirodalom

Nikitscher Péter: *Milyen a jó pedagógus? – Elvárások, szerepek, kompetenciák az empirikus kutatások tükrében*, In. Sági Matild (szerk.): A pedagógushivatás megerősítésének néhány aspektusa. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2015, pp. 83-106.

Szentes Erzsébet, Harangus Katalin, Horváth Zsófia-Irén: *The Role of Humour in Teaching: Teacher Training Students' Image of Teacher and Views on Teaching*, Acta Universitatis Sapientiae, Vol. 12, No 2, 2020, pp. 84–98.

többi jellemzőhöz képest kevesebb az átlaga. Ebből arra következtetünk, hogy az értékelésükben már megjelenik a hallgatói szemlélet, amely szerint már kevésbé fontos számukra a tanárokkal való bensőséges kapcsolat.

A tanulói motivációk közül a tanulással kapcsolatos célok és a kíváncsiság tartják fenn leginkább a tanulási motivációt, ugyanakkor nagyon fontos hatása van a tanítási módszereknek és a tanár-diák kapcsolatnak is.

Megítélésük szerint a tanulók körében kevésbé van motiváló ereje a társak elismerésének, a szülőktől kapott jutalmaknak és a tanulmányi eredményeknek.

3. táblázat: Tanulást motiváló tényezők

Tényezők	Kis mértékben	Közepesen	Nagy mértékben
• tanuló tanulással kapcsolatos céljai	0%	16.3%	83.7%
• tanuló kíváncsisága	2.0%	14.3%	83.7%
• tanítási módszerek	0.7%	17.0%	82.3%
• tanár-diák kapcsolat	1.4%	17.7%	81.0%
• tanuló énképe, önbecsülése	1.4%	25.9%	72.8%
• szülők nevelői attitűdje	2.0%	28.6%	69.4%
• osztályközösség	2.0%	32.7%	65.3%
• szülők iskolával és tanulással kapcsolatos attitűdje	5.4%	32.0%	62.6%
• iskolai légkör	1.4%	37.4%	61.2%
• versengés az osztályban	8.2%	32.7%	59.2%
• osztálytársak tanulással kapcsolatos attitűdje	5.4%	39.5%	55.1%
• jegyek	3.4%	51.7%	44.9%
• jutalom a szülőktől	11.6%	47.6%	40.8%
• társak elismerése	4.8%	59.2%	36.1%

A pedagógusi hivatás betöltésével kapcsolatos aktuális vélekedésekben szignifikáns különbségek mutatkoznak:

- A lányok magasabb arányban tartják fontosabbnak a tanári hivatás gyakorlását, míg a fiúk inkább tartalék lehetőségként gondolnak rá.

- A szakirány szerint, a humán területen tanuló hallgatók magasabb arányban tartják nagyon fontosnak a tanári pálya gyakorlását, az agrár és műszaki szakos hallgatók inkább egy lehetőséget látnak benne.

- Nincs különbség ebben a tekintetben azon hallgatók között, akiknél van pedagógus a családban és azok között, akiknél nincs.

4. Táblázat: Vélekedés a pedagógusi hivatás betöltéséről

		Nagyon fontos	Fontos	Tartalék lehetőség	Nem fontos	Egyáltalán nem fontos	
Nem	férfi	7.2%	30.4%	55.1%	4.3%	1.4%	Ch ² = 12.846 p = 0.025
	nő	24.4%	35.9%	32.1%	6.4%	0.0%	
Szakirány	humán	26.0%	37.0%	30.1%	5.5%	0.0%	Ch ² =24.520 p = 0.006
	agrár	9.1%	33.3%	45.5%	9.1%	3.0%	
Pedagógus a családban	műszaki	2.6%	25.6%	66.7%	2.6%	0.0%	Ch ² = 4.056 p = 0.541
	van	20.2%	28.6%	42.9%	6.0%	1.2%	
	nincs	11.1%	39.7%	42.9%	4.8%	0.0%	